

Säilössä 100 litraa marjoja, edessä omavarainen talvi: ”Täällä tuotan itse, olen toimija. Kaupungissa olen kuluttaja.”

Puolen vuoden askeettinen omavaraisuuskurssi päättyi Valtimolla. Arttu jää opistolle ensi kevääseen, Viivi aloittaa työt ja hakee opiskelupaikkaa.

KOTIMAA 7.11.2021 10:00
PETRI PÖNTINEN

Artun sato jäi vähäiseksi. Vain ruokasipulit ja kesäkurpitsat menestyivät Peltolan savisesa pellossa. © PETRI PÖNTINEN

LEIVINUUNI hehkuu tulikuumana.

Peltolan tuvassa valmistaudutaan sadonkorjuujuhlaan. Juuren leivotut ruisleivät kohoavat, karjalanpiirakoita kaulitaan ja rypyttään, vegaaninen pullataikina kohoaa.

Kekri on myös puoli vuotta kestäneen omavaraisuuskurssin päättäjäisjuhla Nurmeksen Valtimolla.

Rintamamiestalon yläkerrassa hohkaa kylmä.

Arttu Lindroth istuu sängyllä. Lattialla on pirtanauhalla koristellut, lampaanvillasta tehdyt paksut tossut.

”Ne on mun huovuttamat.”

Tapasimme [samassa huoneessa toukokuussa](#). Teologian maisteri Espoosta oli kääntänyt maata päivästä toiseen. Sormet olivat hellät, nivelet kipeät, alaselkä jäykkä.

Viljelypalstojen perustus pakettipeltoon osoittautui satokauden rankimmaksi työksi.

”Kurssi ei ollut fyysisesti niin rankka kuin odotin.”

Kylvöt tuntuivat ”tosi siisteiltä”. Pitkin kesää palstoja kitkettiin ja kasteltiin. Työ oli monotonista mutta rauhoittavaa. Pääsi irti tuvan hälinästä, sai aikaa omille pohdinnoille.

Kesä- ja heinäkuu olivat kuumia ja kuivia. Sateet saapuivat elokuussa, liian myöhään.

Vain ruokasipulit ja kesäkurpitsat menestyivät pakettipellossa. Useat kasvit, jotka kukoistivat omavaraopiston muilla viljelyksillä, kituivat Peltolan savisessa maassa.

”Olen tuntenut tosi suurta kateutta.”

Kurssi on opettanut käsittelemään ja sietämään pettymystä. Raadannasta huolimatta sato jää heikoksi. Viimeiset kasvit, juurekset, on nostettu vasta pari päivää sitten, lokakuun lopussa.

Arttu kertoo, että tunsii silloin ensi kerran ”hyvin helliä tunteita” kasveja kohtaan.

”Nauriit ovat pieniä. Silti ne ovat mun arvokkaita nauriita.”

EI MAATALOUSKONEITA eikä keinolannoitteita. Ruoanlaitto ja lämmitys puulla. Vaatteiden pesu käsin ja lakanapyykki pulsaattorilla.

Valtimon opistolla on eletty askeettista, ihmistyöhön perustuvaa omavaraisuutta.

Kurssin aikana on opetettu uusi taitoja. Arttu sanoo, että kärsivällisyys oppia on ollut välistä koetuksella. Maittavan ruoan kokkaus isolle porukalle on stressannut, samoin hirrenveisto ei ole sujunut heti.

Iloa tuntee arjen pienestä mutta tärkeästä taidosta. Puuhella syttyy savuttamatta, vähin klapein.

"Nautin, kun saan tulistella rauhassa aamuisin."

Puolen vuoden jälkeen hallitsee omavaraisuuden perustaidot. Osa riittävästi, jotta kykenee oppimaan sen, mitä ei hallitse.

Eniten kurssi on vahvistanut luonnetta.

"Minusta on tullut itsenäisempi oman tien kulkija. Hyvällä tavalla itsevarmempi aikuinen."

Arttu on huovuttanut ja koristellut lämpimät lammastossut.

PÖYDÄLLÄ lepää **Pentti Linkolan** kirjoja, talven lukemista.

Arttu jää opistolle puoleksi vuodeksi, seuraavan kurssin alkuun. Ajatus kypsyy ennen juhannusta. Aluksi päätös jännitti. Miltä tuntuisi elää näin pohjoisessa, lumen ja pimeyden keskellä? Asua yksin Peltolassa, kohdata pelot eristyksissä?

Joustava vuokrasopimus helpotti ratkaisua. Lähteä voi milloin tahansa, jos siltä tuntuu.

Kyläraittia ei tarvitse vilkuilla yksin verhojen takaa: Päätös laukaisi ketjureaktion. Peltolaan jää kolme muutakin kurssilaista.

Luvassa on paljon lepoa, Arttu sanoo. Pitkiä unia, toipumista kasvukauden uurastuksesta. Ruoanlaittoa ja talon lämmitystä. Lukemista ja käsitöitä.

Hän odottaa sydäntalven toimetttömyyttä, hiljaisia ja hämääviä päiviä.

"Odotan, mitä se tyhjä tila synnyttää."

Yksi suunnitelma on jo tehty. Vuokrata ensi kesäksi tyhjä maatila läheltä opistoa, viljellä ja elää mahdollisimman omavaraisesti pienessä yhteisössä.

Paluu kaupunkiin ja vakinaiseen palkkatyöhön houkuttaa vielä vähemmän kuin kurssin alussa.

"Täällä tuotan itse, olen toimija. Kaupungissa olen kuluttaja."

"Se olemisen tapa on niin erilainen."

KELLARISSA on sata litraa marjaa. Mustikkaa, puolukkaa ja hillaa.

Jo keskikesällä oli ilmiselvää, että sato pellolta jäisi niukaksi. Arttu alkoi kulkea soilla ja metsissä, etsi kosteita marikkoja.

Keruusato säilöttiin talven varten, aamupuuron päälle. Mutta luonnonantimilla saattoi käydä myös kauppaa, vaihtaa lähiseudun viljelijän kaurahiutaleisiin.

"Olen äärimmäisen tyytyväinen."

"Sain vaihtokaupalla seitsemäntoistakertaistettua kalorimäärän."

Ilman rahaa talvesta ei selviä. Vuokra on 150 euroa, ostoruokaan ja puhelimeen kuluu lähes yhtä paljon. Kun tekee silloin tällöin viikonlopun töitä, kuittaa puolet

menoista.

Täysin irti yhteiskunnasta Arttu ei yritä elää. Ei ainakaan vielä.

Hän hakee vuokraan asumistukea. Ei kieltäydy hoidosta, jos sairastuu tai loukkaantuu vakavasti.

”Koen myös sosiaalista painetta olla kytköksissä terveydenhuoltoon.”

”Se on tärkeää läheisilleni ja perheelleni.”

Viivi haluaa omavaraistua kalastamalla ja metsästämällä.

KAAPIN PÄÄLLÄ seisoo lasipurkki, täynnä kuivattuja herkkutatteja.

Viivi istuu sängyllä, katsoo levollisesti ympärilleen. Ylihuomenna, lokakuun viimeisenä päivänä, hän muuttaa tavaroineen pois. Mutta vain kymmenen kilometrin päähän omavaraopistolta.

Puukarin Pysäkki on kuulu majatalo valtatie 6:n varressa.

”Saan pienen piian komeron.”

Hän aloittaa Puukarin palkkalistalla. Vuodesiivousta, keittiötöitä, saunan lämmitystä. Perheyrittäminen on tuttu ja maanläheinen; opistolaiset ovat osallistuneet majatalon keltamultatalkoisiin.

Talvi opistolla onnistuisi vain "sukulaisten almuin". Tai yhteiskunnan varoin.

"Olen elänyt liian kauan yhteiskunnan avustuksilla. En halua rakentaa omavaraisuutta tukien varaan. "

Viivi on yhtä vanha kuin Arttu, 28-vuotias. Yliopisto-opintoja mutta ei tutkintoa. Hän haluaa maksaa palkkatuloilla opintolainat pois.

Opiskelu kiinnostaa yhä, mutta ei akateeminen ura.

Hän on hakenut eräopaskouluun Karkkuun. Erämatkailulinjalla opetetaan perinteistä erä- ja talvivaellusta, yksinkertaisin välinein ja varustein.

"Haluan syventää omavaraistalouden primitiivistä puolta."

TROMBI tuhosi herneiden ja härkäpapujen tukikehikon. Kasvustot lakosivat rankkasateissa, sitten home levisi palhoihin.

Nauris ja kurpitsa kasvoivat hyvin. Mutta perunoihin iski rutto ja pakkanen puri kaalit.

"Se on vahvistunut, että viljely on minulle sivutekemistä."

Viivi on entinen kilpainen. Alusta asti hän on kaivannut lihaa. Omavaraopistolla on suosittu itse kasvatettuja kasviksia ja juureksia.

Viivi kalasti opiston läheisellä lammella mutta saalista nousi vähän. Harjoittelussa Nurmeksen Mujejärvellä pääsi pyytämään kunnon apajille.

"Jos on hyvät vedet, yllättävän ison osan ravinnontarpeesta voi kattaa kalalla."

Hän aikoo suorittaa metsästäjä-tutkinnon. Lintu- ja hirvimetsälle on päässyt kulkemaan porukan jatkona. Maanteiltä on löytynyt autojen yliajamia eläimiä.

"Jäniksiä olen suolistanut ja laittanut pataan."

Viivi alustaa unikonsiemenillä maustettua vegaanista pullataikinaa kekrijuhlaan.

NURMES, Kajaani ja Joensuu.

Ne ovat ainoat kaupungit, joilla Viivi on vierailut puolen vuoden aikana. Perheeseen ja ystäviin yhteys on säilynyt sosiaalisessa mediassa. Ja kirjeitä kirjoittamalla.

"Koen paljon iloa, kun saan fyysisen kirjeen pienen lahjan kera."

Entinen helsinkiläinen on nurmeslaistunut. Ei vain muutettuaan virallisen osoitteen itärajalta.

Keväällä löytyi ortodoksinen tsasouna, hiljentymispaikka. Kesällä kirkonmenoissa ja kyläjuhlissa tutustui paikallisiin. Syksyllä hirviporukka toivotti nuoren naisen tervetulleeksi.

"Minua on riemastuttanut, miten paljon täällä on kylähulluja, eksentristä väkeä."

"Muutenkin osaavia ihmisiä, iloisia ja avuliaita."

Viivi kokee, että on ollut sillanrakentaja omavaraopiston ja kyläläisten välillä. Vaikka kaikista asioista ei olla yhtä mieltä, silti välit voivat olla läheiset.

"Minulle on ollut yllätys, että kyläläisillä ei ole ollut ennakkoluuloja opistoa kohtaan."

"Ehkä enemmän positiivista uteliaisuutta."

TOUKOKUUN lopussa päättyi kurssin kuherruskuukausi.

Lasse Nordlund, omavaraisten elämäntavan pioneeri, kävi opiskelijoiden kanssa pitkän keskustelun pelisäännöistä. Yhteisöön kukin jäsen tuo oman menneisyytensä, myös ongelmansa. Silti työt on tehtävä, mahdollisimman tasapuolisesti.

Jännitteet kuuluvat yhteisöön mutta ne on purettava ajoissa, Nordlund sanoi.

Keskusteluja yhteisön toimivuudesta jatkettiin läpi kurssin. Viivi ja Arttu kokevat, että yhdessäelö on ollut kuitenkin voimavara. On jaettu tietoja ja taitoja, iloja ja murheita.

"Minunlaiselle aralle ihmiselle yhteisö on sopinut", Viivi sanoo. "Erakon elämä olisi tässä vaiheessa lamaannuttavaa."

Kurssin alussa Viivi kertoi oman tavoitteensa: parantua ja tervehtyä. Nyt, viisi kuukautta myöhemmin, hän sanoo, että opisto on näyttänyt tien tervehtymiseen.

Paluu kaupunkiin, kuluttajan rooliin, on yhtä mahdoton ajatus kuin Artulla.

”Uskon itse tekemisen tervehdyttävään voimaan.”

Omavaraopiston ensimmäiseen pitkään, puolen vuoden kurssiin valittiin 11 opiskelijaa. Yhdeksän suoritti kurssin loppuun, kaksi keskeytti. Kaikkiaan viisi opiskelijaa jää opistolle ensi kevääseen asti.

Avaa artikkeli

Maan voimalla

Yksitoista vapaaehtoista opiskelee askeettista omavaraisuutta Valtimolla. Päivät ovat pitkiä. Vain yhdessä paikassa unohtaa tekemättömät työt.